

Kronika městečka Budišova



Výpisky VII

Příloha Budišovského zpravodaje 4/2017
20. 12. 2017

1975

Matrika

V naší obci přibylo celkem 11 osob, z obce se odstěhovalo 20 obyvatel. Do naší obce se přistěhovali se svými rodinami František Coufal, Jiří Sadílek, František Vrba, kteří jsou ubytováni v bytovce JZD. V místní obřadní síni bylo uzavřeno 18 manželství. Narodilo 22 dětí, z toho 12 chlapců a 10 děvčat.

Na konci tohoto roku žije v obci 1202 obyvatel, z toho 635 žen a 567 mužů.

JZD

Rostlinná výroba

Při sklizni máku pomáhalo mnoho občanů, zvláště mládeže. Bylo sklizeno 127 q máku a tržba činila 280 000 Kčs. Pěstování máku má vysoký finanční efekt.

Se sklizní brambor, kterých bylo zasázeno na 145 ha, začali družstevníci 6. září. Čtrnáct dní pomáhali při sběru žáci z místní ZDŠ. Kombajnem bylo sklizeno 110 ha. Průměrný výnos činil 138 q/ha.

Živočišná výroba

Ve dvou kravínech je umístěno 352 dojníc. Plánovaný úkol v dodávce byl splněn na 96,3 %. Dojivost na 1 dojnici 2 930 l ročně, Ve vepřině se družstevníci starají o 98 ks prasnic, na 1 prasnici odchovali 16–17 selat.

Bytová výstavba

Byla zahájena výstavba dalších 6 bytových jednotek na Jazírku. Stavbu řídí Okresní bytové družstvo v Třebíči.

Pracovní síly

Družstvo má 170 stálých pracovníků, 89 žen a 91 mužů.

Kooperace

Dne 5. prosince se konala členská schůze JZD několik a obcí. Členové JZD Budišov, Nárameč, Hodov a Rohy zhodnotili sloučení jmenovaných družstev v Jednotné zemědělské družstvo Budišov. Sloučením ZD přijímá všechn majetek a závazky bez likvidace JZD Budišov. JZD Budišov bude v příštích letech hospodařit na 2 812,38 ha půdy.

Budišov–Kamenná 1120 ha

Nárameč 683, 85 ha

Hodov 530,40 ha

Rohy–Studnice 400,13 ha

Na schůzi byly zvoleny orgány sloučeného JZD pro volební období v tomto složení:

Předseda: Josef Jílek – bytem v Třebíči

Místopředseda Miroslav Jurek – Rohy

Členové předsednictva: Milan Šoukal – Kamenná, Josef Matoušek – Budišov, Stanislav Toufar – Budišov, Ladislav Chyba – Budišov, Josef Chyba – Hodov, Zdeněk Věžník – Nárameč, Alois Komínek – Nárameč, František Tůma – Valdíkov, Ladislav Lopatář – Nárameč, Josef Žák – Studnice a Miloš Krejčí – Rohy.

Myslivecké sdružení

Na ploše 1 167 ha půdy, pronajaté od JZD, mají svou honitbu myslivci organisovaní v Mysliveckém sdružení Budišov. Sdružení má 21 řádných členů.

Lovecká sezona nebyla bohatá a lze ji hodnotit jako podprůměrnou. Ze spárkaté zvěře bylo uloveno 8 ks srnců, 8 ks srn a 12 ks srnčat. Plán odstřelu drobné zvěře, tj. zajíců a bažantů nebyl splněn. Na plán 450 ks zajíců bylo uloveno pouze 292 ks a na plán 240 ks bažantů 132 ks bažantů.

Z dalších druhů lovné zvěře bylo uloveno 17 ks kachen, 8 ks králíků, 25 ks holubů, 1 ks hrdličky zahradní. Do Jednoty dodali myslivci 485 ks zvěřiny.

Ze škodné zvěře odstřelili myslivci 23 ks koček, 3 psy, 5 havranů, 4 sojky, 2 tchoře, 1 kavku, 1 lišku a 1 šedou vránu.

Krmná základna pro zvěř na zimní období je zajišťována z pronajatých luk v zámeckém parku, kde se ročně sklídí 50 q sena. Zrno pěstují členové organizace na pozemcích postoupených od JZD (asi 20–25 q zrní).

Během roku bylo zakoupeno 80 ks bažantů z odchovny Dalešice a bažanti byli vypuštěni na Brdcích (40 ks) a v Holejích.

Včelařství

Členové základní organizace Českého svazu včelařů byli zklamáni velmi slabou snůškou, která byla ovlivněna špatným počasím v době květu lip a ostatních rostlin. Průměrný výnos medu se pohyboval kolem 1–2 kg na včelstvo. Pouze člen Ladislav Syrový, který s včelstvy kočuje, měl výnos vyšší.

Doprava a spoje

Od 1. března byla přemístěna autobusová zastávka od sochy sv. Václava na prostranství před základní devítiletou školou. Byly vybrány další zastávky – u potravinářské prodejny (bývalá Pavlasova prodejna) a na Jazírku.

Volba presidenta

Ze zdravotních důvodů odstoupil president Ludvík Svoboda, který pro nás vždy zůstává příkladem čestného člověka, statečného vlastence. Jeho jméno bude navždy zapsáno v našich dějinách.

Poslanci Sněmovny lidu a Sněmovny národů Federálního shromáždění se 29. května sešli na společné schůzi a zvolili pro pětileté období presidentem republiky generálního tajemníka ÚV KSČ Gustáva Husáka.

Návštěva ze Sovětského svazu

Dne 24. dubna navštívili naši obci turisté ze Sovětského svazu z Rostova na Donu. Vřelá beseda spojená s kulturním pořadem, který nacvičili učitelé ZDŠ se svými žáky, se konala v kulturním sále školy. O pohoštění se postaralo JZD. Byla navázána nová přátelství.

Svaz chovatelů drobného zvířectva

Svaz chovatelů, pod vedením P. Havlíka, má 134 členů. V organizaci jsou i členové ze sousedních obcí: Hodova 5 členů, Pyšela 2 členové, Kamenné 14 členů, Valdíkova 3 členi, Pozďatína, Oslavičky, Nářamče, Vanče, Tasova, Rudíkova, Nového Telečkova, Přeckova, Rohů a Studnic.



Členové se zaměřují převážně na chov drůbeže, angorských králíků, holubů, ale také chov nutrií a norků. Mají možnost odebrat za nejnižší ceny krmivo pro zvířectvo, např. 1 q pšenice za 200 Kčs (na volném trhu 300 Kčs), dále oves a proso.

V zámeckém parku mohli všichni občané shlédnout pěknou výstavu domácího zvířectva.

Spartakiáda

Pod vedením Evy Stonáčkové nacvičovalo 17 žen spartakiádní skladbu s jedním kuželem na hudbu Bedřicha Smetany ze symfonických básní Má vlast – Vltava a Z českých luhů a hájů. Ženy se zúčastnily okresních spartakiád:

23.–26. května v družebním městě Humenném na východním Slovensku

31. května v Náměšti nad Oslavou

a 7. června na okresní spartakiádě v Třebíči

V Praze se konala spartakiáda ve dnech 28.–29. června, tohoto vystoupení se zúčastnili od nás starší žáci, kteří nacvičovali skladbu v hodinách tělesné výchovy.

Prodej bývalé sokolovny

Vyhořelá budova sokolovny i místo za ní byly prodány Závodům Gustav Klimenta – Borovina.

Výstavba rodinných domů

Pro novou výstavbu domů byly vykoupeny od soukromníků zahrady v celkové částce 320 000 Kčs. Jedná se o zahrady v úseku Padělky.

V nové části pod školou stavějí Dítětovi, dále Cejpek, Sedláček, Borůvka a Požár, nad železniční tratí (nedaleko žel. přejezdu u nádraží) Chmelíček – Tůma, č. p. 48 a na Jazírku Jaroslav Zezula.

Pomník padlých

V prvním květnovém týdnu obnovil kamenosochař Kundela z Kamenné nápisy na pomníku padlých, kde byly vysázeny květiny a upravena cestička.

Oprava kostela

Z iniciativy správce farnosti P. Jana Slabého byla realizována oprava kostela podle pokynů státní památkové péče. Dne 15. března 11 dělníků postavilo lešení kolem celého kostela, poté, o jarních prázdninách, mladí lidé otloukli starou fasádu.

Bylo zhotoveno 5 ocelových okenních rámců, před gotická okna presbytáře. Do čelního okna presbytáře byl zasazen žulový prut, odstraněný při přestavbě r. 1911, který nyní zhotovil Jan Šoukal, kameník z Rudíkova. Byla obnovena krytina, fasády, dány nové okapy a nátery žlabů.

Boční jižní loď již vybočuje, objevují se trhliny zdíva. Bylo nutné provést injektáž, ruční injektážní stříkačkou, cementovým mlékem.

Bylo odhaleno čelní okno v jižní lodi kostela. Nad půdou boční lodě byla nalezena dvě románská okna z červeného tesaného ostění. Přístup k nim je možný jen po žebříku zvětšeným otvorem ve štítové zdi západní strany.

Na věži kostela byla, na východní straně, dvě původní gotická okna, v blízkosti zvonu. První patro věže bylo zabetonováno, aby prach neškodil hodinám, dále zasazeny oplechované dveře (napodobenina starých).

Stavebním dozorem byl pověřen Jakub Pavlíček, stavební technik. Většina prací byla prováděna svépomocí, jen klempířské a pokrývačské práce, spolu s elektroinstalací, byl zadány stavebnímu podniku z Třebíče. Postup prací sledoval ing. arch. Josef Hyzler ze Státního ústavu pro rekonstrukci měst a hradů.

Současně s kostelem byla opravena fasáda na márnici, dána nová krytina s okapovými rourami. Byla vyčištěna půda, kde bylo stoleté smetí (ohořelé došky, šindele a část řezeb).

Nájem v budově zámku

V nájmu zámku je již jen pět rodin – Ondřejkovi, Borůvkovi, Horký, Robotka, Schäfer, ostatní, kteří na zámku bydleli, se odstěhovali do vlastních rodinných domků.

ZDŠ

Základní devítiletou školu navštěvuje 352 žáků, které vyučuje 19 učitelů. Zvýšil se počet tříd, přibyla jedna třída pro žáky 1. třídy a jedna třída pro žáky 5. třídy. Učí se ve 14 třídách.

Osvětová beseda

Dne 29. dubna se uskutečnil v kulturním sále celovečerní pořad Kde domov můj, kde vlast je má, sestavený z projekce diapositivů z celé naší krásné vlasti. Autorem byl trebičský rodák p. Matoušek. V pásmu byl uveden filmový dokument Krásy Pohjhlaví, zpracovaný naším budišovským autorem Ladislavem Vrbou. Film poetickým způsobem

zachycuje část řeky Jihlavy, která musela svým přírodním krásám ustoupit výstavbě Vodního díla Dalešice.

Sonet

Velmi dobrých výsledků dosahuje hudební soubor Sonet, který je uznávaný v celém třebičském okrese. Skupina Sonet vznikla v roce 1961. Od roku 1971 interpretuje převážně populární beatovou hudbu se snahou o plné využití barevnosti dechových elektronických nástrojů. Skupina má 10 členů, vedoucími jsou Jan Řihák a Ladislav Vrba.



Dne 22. listopadu se Sonet zúčastnil přehlídky orchestrů populární hudby PRIZMA 1975, v rámci Jihomoravského kraje. Přehlídka je hodnocena odbornou porotou. Z této přehlídky si skupina Sonet odnesla diplom od Krajského kulturního střediska v Brně.

Místní lidová knihovna

Každou neděli dopoledne se scházejí milovníci knih, kde mají k dispozici, v naší lidové knihovně, 4 250 knih, z toho naučných 1 479, beletrie 2 190, knih pro mládež 581 a 9 časopisů. Během roku zakoupí vedoucí knihovny Antonín Nováček 169 nových knih.

1976

Matrika

V tomto roce bylo uzavřeno 18 manželství a narodilo se 12 dětí – 6 děvčat a 6 chlapců.

Služby občanům

Podnik místního hospodářství MNV otevřel opravnu elektrických spotřebičů. Tato opravna je nyní umístěna v domě č. p. 59 (u Káfuňků) a vedoucím je p. Krčál. Během roku je největší zájem o převýjení motorů.

JZD

Sloučené JZD Budišov má: 41 traktoristů, 7 řidičů, 8 kočích, 121 pracovníků rostlinné výroby, 91 ošetřovatelek dojníc, 36 ošetřovatelek skotu, 11 ošetřovatelek prasnic, 17 ošetřovatelek prasat, 4 ošetřovatelky drůbeže, 10 ostatních pracovníků živočišné výroby, 37 pracovníků v dílnách, 26 pracovníků ve stavební četě, 52 technických pracovníků, 6 ostatních a 9 učňů.

Doprava

Dne 10. června projela naposled naši železniční trať parní lokomotiva, která byla typickou pro spojení Studence s Velkým Meziříčím po dobu 90 let. Od 11. června přijíždějí již lokomotivy s dieslovým motorem.

V letních měsících byly postaveny dvě čekárny pro cestující autobusy, a to ve středu obce u Škarkových a dále nedaleko základní školy.

Obchod

Na počátku měsíce května odešla do důchodu vedoucí prodejny průmyslového zboží paní Růžena Borůvková. Na její místo nastoupila Milada Nestrašilová z Tasova, která do prodejny denně dojíždí.

Během letních měsíců byly vykupovány v obou potravinářských prodejnách přebytečné ovoce od místních zahrádkářů. Za 1 kg červeného rybízu obdrželi 5,50 Kčs, za černý rybíz 9 Kčs, za angrešt 4 Kčs a za padaná jablka 0,50 Kčs. Na podzim se vykupovaly šípky – 1 kg za 4,30 Kčs.

Došlo ke zvýšení ceny brambor na skladování, za 1 q platili spotřebitelé 160 Kčs za 1. jakost (v minulých letech pouze 80 Kčs).

Akce Z



Dobrovolná činnost občanů organizována národními výbory za pomoci organizací Národní fronty zahrnovala vybudování: Prodejny potravin – 468 000 Kčs, kabiny (kino) – 141 000 Kčs, sportovní kabiny 406 000 Kčs, kanalizace – 201 000 Kčs, kanalizace v Rejdůvni – 84 000 Kčs a osvětlení a chodníky pod železniční tratí – 81 000 Kčs.

Dále adaptace 2. zdravotního střediska 72 000 Kčs, přeložek vozovky u ZDŠ – 450 000 Kčs, adaptace prodejny u Pavlasů – 67 000 Kčs, rekonstrukce el. osvětlení – 230 700 Kčs, šicí dílny podniku BOPO Borovina 1 500 000 Kčs, stavby deseti bytovek (dokončeno v dalším období) 2 500 000 Kčs, výkup zahrad pro novou výstavbu Padělky – 370 000 Kčs.

Vlastimil David

Rodák za naší obce Vlastimil David, hlavní zkušební pilot n. p. Aero Vodochody, nositel Řádu práce a Zasloužilý pilot ČSSR, byl zvolen poslancem Sněmovny lidu federálního shromáždění ČSSR.

SSM

Socialistický svaz mládeže, za vedení Antonína Večeři, uspořádal několik akcí, z nichž nejdůležitější byla Budišovská třicítka. Dne 27. března se vydalo přes 80 turistů, nejen z Budišova, ale také z Třebíče i Brna, na pochod přes Studnici, podél řeky Oslavy do Velkého Meziříčí, odtud do Balin, na Nový Telečkov a Hrozatín a opět do Budišova. Na trase byly hlídky, které kontrolovaly stav počtu turistů. Organizace pochodu byla velmi dobrá, všichni účastníci byli spokojeni a odměněni diplomem.

Myslivecké sdružení

Během podzimní lovecké sezony přinesli naši myslivci na domácí trh 29 kusů srnčího, 225 zajíců a 24 bažantů. Za pomoci žáků školy se 30. prosince uskutečnil odchyt zajíců a bažantů. Do sítí chytili 30 zajíců a 10 bažantů, které myslivci odeslali do Odchytového střediska v Přerově. Odtud jsou zvířata odesílána do Francie a Itálie.

Zámek

Moravské zemské muzeum, které vlastní od roku 1974 budišovský zámek, umístilo do několika upravených místností zoologické a botanické sbírky. Před zámkem byly upraveny sochy pocházející z 18. století. V budově se pracovalo na opravě elektrického vedení, obnovovaly se nátěry dveří a oken. Zámecký park je z velké části oplocen novým dřevěným plotem.

Cesta k Pyšeláku

Polní cesta, která spojovala obec Budišov s rekreační oblastí u rybníka Pyšeláku, byla na jaře zorána. Začala se budovat nová cesta s asfaltovým povrchem, která povede od nádraží podél železniční trati a za kopcem u Jazírka odbočí k Pyšeláku. Od bývalé cesty je vedena několik desítek metrů

Úprava hřbitova

Dne 12. května se začalo pracovat v okolí kostela. Byly zahájeny kanalizační práce, podezděny opěrné pilíře boční lodi a vybudovány odtokové kanály kolem obvodu kostela. Zdivo kanálů bylo vystuženo železem, kanály přikryty betonovými deskami a větracími mřížkami. Kanalizační síť s rourami o průměru 30 cm obíhá celý kostel, prochází prostorem brány a pokračuje pod cestou k pohostinství U Kostelecků.

Práce byly sledovány zástupci Památkové péče z Brna a Ing. arch. Josefem Hyzlerem z Prahy, který navrhl také jiná rozmístění křížů rodiny Barattových.

Koncem léta, zejména v podzimních měsících, se započalo s dlážděním chodníků kolem kostela. Byla použita stará kamenná dlažba, která byla získána MNV od MěNV z Brna. Kromě těchto prací bylo přikročeno k přípravám na opravu věže kostela. Byl zakoupen měděný plech na pokrytí střechy a na zhotovení nové plastiky na jejím vrcholu.

Sté narozeniny Františka Davida (č. p. 94)

Jednou z nejslavnějších chvil letošního roku byla oslava 100. narozenin našeho rodáka Františka Davida, dědečka dosud čilého, který rád zavzpomíná (nejvíce u Kostecků, kam denně dochází na štamprli), na svá učňovská i válečná léta.

František David byl obuvníkem, který se vyučil u Antonína Zejdy č. p. 36. Osamostatnil se a řemeslo vykonával až do stáří.

Dnes žije u svého syna Jana, kterému v únoru bylo 71 roků. Jeho žena Emilie, rozená Kostecká, zemřela před 12 léty.

Dnes se František David raduje z 22 pravníků, 18 vnuků, 3 dcer a 2 synů (dva synové již zemřeli).

Z činnosti Osvětové besedy

Ve spolupráci s Filmovým studiem JKP Vysočina ve Velkém Meziříčí byl pořádán 29. 6. Večer krátkých filmů. Mimo jiné byly uvedeny filmy natočené v Budišově. O sběrateli mincí MUDr. Vladimíru Němečkovi Zapomenutá minulost – v dílech sochaře 18. stol. Alexandra Jelínka, jehož sochy zdobí naši obec, a Kytice vrásek – 100. narozeniny Františka Davida. Dokumentární filmy byly velmi zdařilé, opět však je shlédlo málo občanů.

Kino

Místní kino promítá dvakrát týdně. V tomto roce je navštívilo 8 784 diváků. Naše kino se umístilo na 6. místě v okrese.

Požár

Nedělní večer 8. srpna byl přerušen sirénou požárníků. Z nezjištěných důvodů vypukl požár ve stodole pana Kotačky. Stodola a v ní umístěné zemědělské nářadí vyhořely.

Počasi

Neobvyklé počasí nastalo v prvních lednových dnech. V noci z třetího na čtvrtého ledna se strhla silná vichřice, která se přehnala přes celé území naší republiky. Silný severozápadní vítr, který dosahoval rychlosti 112–115 km/hod., poškodil telefonní sloupy a přerušil telefonní úsek Budišov–Třebíč. Bylo přerušeno veřejné osvětlení. Pohroma zasáhla naše lesy, kmeny stromů zatarasily cesty, zejména bránily průjezdu vlakem z Velkého Meziříčí do Studence, Vítr byl doprovázen sněhem s deštěm.

1977

Matrika

Během roku došlo ke změně počtu obyvatel. Přistěhovalo se 31 občanů, kteří většinou přišli do naší obci za prací v JZD a bydlí na Jazírku v nové bytovce. Přistěhovaly se

rodiny: Bajerova, Krškova a Šabacká. Odstěhovalo se 22 občanů z důvodů provdání se nebo změnou povolání.

Bylo uzavřeno 8 manželství a během roku se narodilo 17 dětí, 7 chlapců a 10 děvčat.

Tragické úmrtí

Dne 28 ledna přišla do naší obce smutná zpráva o tragickém úmrtí našeho rodáka Vlastimila Davida. Zemřel tragicky při zkušebním letu ve věku 51 let.



Závod Borovina

Na počátku, od 3. ledna, se začalo pracovat v nové provozovně Závodů Gustava Klimenta Třebíč-Borovina, která je postavena v místech vyhořelé sokolovny. Nová budova byla slavnostně otevřena 21. února.

Hlavní výrobní hala byla vybudována nákladem 1 998 000 Kčs. Další investice si vyžadují elektroinstalace, komunikace k provozovně, oplocení a sadová úprava. Stavbu provozovny provedlo Zemědělské stavební sdružení Třebíč.

Ve výrobní hale jsou umístěny elektrické šicí stroje, u kterých může pracovat 180 žen. Na počátku roku pracovalo na výrobě svršků obuvi pouze 15 žen, v prosinci se počet zvýšil na 30. Vedoucí je mistrová Mariana Pospíšilová.

Myslivecké sdružení

Členové mysliveckého sdružení pečovali o 1146 ha honitby. Z jejich středu navždy odešli: František Vít – bývalý hajný, Antonín Veselý – povoláním elektromontér a Josef Doležal – dlouholetý zámecký zahradník.

Při podzimní honitbě bylo uloveno 244 zajíců a 51 bažantů. Během roku bylo uloveno: 6 králíků, 48 holubů a 22 kachen.

V okolí Budišova již nezahledneme hejno koroptví, které vyhnulo následkem chemických postřiků na našich polích.

Včelaři

Průměrný výnos medu byl 10–15 kg na včelstvo. Stále více se uskutečňuje kočování k porostům řepky, jetele a podobných medonosných plodin.

Výstavba

Výstavba rodinných domů pokračuje na pozemcích pod školou a na Výchonech. Pan Jan Vápeníček č. p. 174 odprodal část zahrady, u svého domu, manželům Bačákovým z Holejů, kteří zahájili stavbu rodinného domku. Z ostatních staveb rodinných domů na Výchonech dokončují stavbu Hanzlovi a Křehlíkovi.

Kino

V kulturním sále ZŠ se pravidelně promítá ve středu, sobotu a neděli. Vedoucí kina Jarmila Jedličková spolupracuje s promítačem Karlem Doležalem a pokladníkem Františkem Smrčkem.

Osvětová beseda

Akce Osvětové besedy byly velmi slabě navštíveny, i když mnohé z nich byly velmi hodnotné.

Během roku zanikl soubor Sonet. Již v létě se začali scházet mladí chlapi a podařilo se založit nový hudební soubor. V souboru hrají: L. Vrba ml., F. Sedláček ml., J. Doležal, J. Vít, Svoboda a M. Kundelová z Kamenné a Jaša z Hodova. Veřejnosti se zatím nepředstavili.

Svazarm

Dobrou práci vykazují základní organizace Svazarmu, která má 52 členů, 44 mužů a 8 žen. Předsedou organizace je Jaroslav Zezula.

Z bývalé drůbežárny JZD se úpravou podařilo vybudovat klubovnu. Došlo k zakoupení pozemku v okolí klubovny. Vyčlenění pozemku ze zemědělského fondu organizaci stálo 16 000 Kčs. Bylo zakoupeno nákladní auto Robur. S tímto autem se uskutečnilo několik zájezdů na motokrosová a motocyklová závody.

V rámci Svazarmu byl založen střelecký kroužek, ve kterém pracovali žáci ZDŠ za vedení Karla Doležala. Během roku byl založen potápěčský kroužek, který vedl Milan Dvořák. Do para kroužku se přihlásili 4 členové. Výcvik prováděl člen Aero klubu z Jihlavy. Po výcviku se členové podrobili závěrečné zkoušce, tři seskoky z výšky 600 m z letounu AN 2.



1978

Matrika

Během roku se trvale odstěhovalo 25 občanů a 33 se jich přistěhovalo. K 31. 12. má naše obec 1 153 obyvatel a celkem 286 domů, Míhoukovice 51 a u rekreačního rybníku Pyšeláku je 84 chat.

V obřadní síni MNV uzavřelo manželství 14 mladých dvojic. Narodilo se 25 dětí, 11 chlapců a 14 děvčat.

V letošním roce byl mezi zemřelými František Horký, č. p. 125, který zemřel 19. 2. ve věku 79 r. Byl dlouholetým ředitelem ZDŠ v sousedním Hodově. Důchod trávil v naší obci. Byl znám v celém okolí svou spisovatelskou činností, náměty čerpal především z historie. Byl dopisovatelem okresních novin Jiskra.

Vladimír Guth zemřel 13. 4. a bylo mu 83 r. Byl od roku 1957 místním poštmistrem a vedoucím kina. Patřil k nejlepším hudebníkům v obci, mistrně hrál na housle. V mladších letech založil a dirigoval sokolský hudební soubor, který sklízел v období před II. světovou válkou velké úspěchy.



Vlasta Zelinková – dlouholetá vedoucí pošty

Oblastní podnik služeb

V Oblastním podniku služeb v Budišově došlo ke změně vedoucího. J. Mrňa, který byl vedoucím od založení, zemřel. Na jeho místo nastoupila Ludmila Marečková. Ve všech zařízeních provozovny pracuje 38 zaměstnanců, 6 žen zhotovuje ve svých domácnostech drátěné koše pro zemědělské podniky.

Lesnictví

V letošním roce bylo v Doubravě vymýceno 350 ha lesa. Zcela se změnil ráz krajiny. Na planině začali lesní dělníci zakládat školky. Dřevo ze smrků, borovic a modřínů šlo na export. Místní obyvatelé se mohli zásobit dřevem z pařezů, které si zdarma odváželi do svých domovů na topení.

Doprava

V autobusové dopravě byla zaveden nová linka spojující Nármeč s Budišovem, která denně dopravuje náramečské děti do školy v Budišově.

Pošta

V místní poště pracuje šest zaměstnanců za vedení Heleny Kafaňkové. V budově pošty bylo vybudováno ústřední topení. Doručovatelé mají k dispozici dva malé motocykly, dostanou zdarma dva obleky – zimní a letní. Poštovními doručovatelkami jsou: Vlasta Kozličková, Marie Nováčková z Mihoukovic, dále slouží důchodci Vidlák a Samek. U telefonu pracuje Vlasta Zelinková, důchodkyně, bývalá vedoucí pošty. Z místních má domů zaveden telefon 100 občanů.

V kiosku, blízko sousoší sv. Václava, je vedoucí Zdeňka Slámová. V nabídce je 32 různých časopisů, dále pohlednice, tužky a cigarety.

Obchod

V prodejně masa došlo ke změně vedoucího. Manželé Jiřina a Bohumil Škodovi odešli do důchodu, od 1. 7. na místo vedoucího nastoupil Pavel Hrabánek z Náměště. Se svou rodinou se nastěhoval do třípokojového bytu v nové bytovce. Manželé Škodovi odprodali část domu Jednotě.

Nedostatek zboží

Během roku se projevila nedostatek některých výrobků – flanel, bavlněné tkaniny, elektrické sporáky, šicí stroje, psací stroje, porcelánové nádoby. V prodejnách potravin je nedostatek kaka a balíčkové papriky. Od 11. listopadu došlo k úpravě maloobchodních cen lihovin a vína, také některých typů osobních automobilů. Maloobchodní ceny se zvyšují v průměru o 25 % (v rozmezí 10–40 %).

Sousoší sv. Václava

Dne 12. července bylo sousoší sv. Václava prohlédnuto restaurátorem Vítězslavem Martinákem z Uherského Hradiště a Dr. Stehlíkem z Brna z krajské památkové péče v Brně. Uvažovalo se o přemístění sousoší. Vítězslav Martinák opět navštívil 17. října Budišov, aby připravil demontáž sousoší. Dne 14. listopadu bylo sousoší demontováno a autem převezeno do ateliéru restaurátora v Uherském Hradišti.



foto Ondřej Knoll

Příprava stavby mateřské školy

Po celý rok se připravoval projektový úkol na stavbu čtyřdílné mateřské školy pro 120 dětí. Mateřská škola se bude stavět na Padělcích v nové zástavbě. Finance byly získány se sdružených finančních prostředků jednotlivých závodů:

Závod obuvi Borovina	700 000 Kčs
JZD Budišov	770 000 Kčs
Státní lesy	600 000 Kčs
První brněnská strojírna	245 000 Kčs
ÚP závody Třebíč	300 000 Kčs
Zemědělské výkupní středisko	300 000 Kčs
Kablo Velké Meziříčí	250 000 Kčs
Na stavbu se celkem vybralo	3 165 000 Kčs

Rozhlasová ústředna místního rozhlasu

Dne 15. března byla dána do provozu nová rozhlasová ústředna, stará byla odprodána MNV v Pyšela.

Sokol

Tělovýchovná organizace se v tomto roce zapsala zlatým písmem do okresního přeboru fotbalistů. V podzimním kole okresního přeboru obsadili naši fotbalisté 1. místo a stali se tak vítězi soutěže.

Během roku se dokončili práce na kabinách, začalo se pracovat na úpravě hřiště.

Myslivecké sdružení

Myslivecké sdružení zahájilo 4. listopadu prvním honem v Holejích loveckou mysliveckou sezonu. Během celé sezony bylo střeleno pouze 7 bažantů. Je to doposud nejmenší úlovek, který ukazuje na malé množství bažantů v našem okolí. Koroptve se již

po několik let téměř nevyskytují. Dále bylo zastřeleno 164 zajíců a 29 jich bylo získáno odchovem. Organizace má 21 členů.

Od 1. ledna 1979 dojde ke sloučení organizací, k Budišovu budou připojeni myslivci z Hodova, Rudíkova, Nárámče, Pyšela a Kamenné. Celkových 99 členů bude obhospodařovat 4 800 ha.

Kanalizace

Na Dolním konci, u Dufkových, byly zahájeny kanalizační práce. Kanalizace povede přes zahrady od Mejzlíkových (dříve Vikartových), až k domu pana Chmelíčka, který se musí v příštím roce zbourat. Kanalizační práce, přes celé letní období, mnoho nepokročily, byly ztíženy tvrdým podkladem.

Vyznamenání lékaře

Dne 19. prosince byl vyznamenán v pražském Karolinu náš obvodní lékař MUDr. František Míček. Obdržel titul Zasloužilý lékař.

Osvětová beseda

K nejzdařilejším akcím patří kontrolní přehrávka mladého hudebního souboru Juniors, před odbornou porotou, v okresním kulturním středisku. Soubor hraje ve složení: František Sedláček ml., Jiří Vít, Ivan Holas, Ladislav Vrba ml., Miloš Vávra ml., Jiří Doležal, Leoš Klíma a Vladimíra Votoupalová z Kamenné. přehrávka byla zdařilá, soubor již může veřejně vystupovat při různých akcích, zejména hrát při tanečních zábavách.

Staré zvyky

V naší obci se ještě udržují tyto staré zvyky: Na konci masopustu chodí „maškarádi“ – jsou to členové SPO Budišov i Mihoukovice převlečení do rozmanitých krojů – masek. Navštěvují domácnosti, od občanů dostávají peníze nebo vajíčka. Před každým domem zahraje jednu skladbu budišovská Švitorka (Antonín Tesař, č. p. 8; František Bednář, č. p. 117; Josef Slabý, č. p. 32 a Hubert Pospíšil, č. p. 160).

Také se udržuje na velikonoční pondělí „mrskut“. Nejen školáci, ale i odrostlejší chlapi, dokonce i mladí manželé, chodí s šilou z vrbového proutí „našlehat“ děvčatům. Je však nepěkné, že obyčejně ti dospělí zakončují návštěvy u dívek v povznesené náladě z přemíry alkoholu.

1979

Matrika

V obřadní síni MNV uzavřelo 10 mladých párů manželství. Během roku se narodilo 18 dětí – 11 chlapců a 7 děvčat.

Celkem se s námi rozloučilo 21 občanů.

Zemědělství

V tomto roce si připomínáme 30. výročí schválení zákona o vzniku JZD. Malovýroba byla nahrazena velkovýrobou, změnil se úplně charakter práce rolníku.

Přípravný výbor pro vytvoření JZD byl založen v roce 1951. Výbor měl za úkol přesvědčovat zejména střední zemědělce o výhodách společného hospodaření v JZD.

Zemědělci však do družstva vstoupit nechtěli, až 30. 12. 1952, na společné schůzi, se přihlásilo 24 rolníků, kteří založili v naší obci JZD. Předsedou byl zvolen Metoděj Vrba. Družstevníci hospodařili na svých pozemcích a na 120 ha konfiskované půdy. Dobytek z konfiskovaných hospodářství byl ustájen ve chlévech u Chybů, č. p. 71; Nováčků, č. p. 58; Kafuňků, č. p. 59 a Zezulů, č. p. 60.

Během roku 1953 se nepřihlásili další členové a 24 družstevníků nemohlo zvládnout práci, a tak v listopadu 1953 dochází k likvidaci tohoto prvního malého JZD. Půda o rozloze 120 ha byla rozdělena mezi zemědělce a další zájemce, aby nezůstala ladem.

Po další tři roky byly dělány marné pokusy o získání zemědělců pro vytvoření JZD. Až 21. března 1956 se schází zemědělci pro vytvoření JZD a na ustavující schůzi bylo založeno JZD, do něhož ihned vstoupilo 114 zemědělců s výměrou 583 ha.

Do představenstva JZD byli zvoleni tito členové: Josef Kazda, č. p. 35, předseda; Antonín Tesař, č. p. 8, místopředseda a Josef Slabý, č. p. 32, účetní. Další členové: Josef Rous, č. p. 34; Hedvika Tůmová, č. p. 73; Marie Eichlerová, č. p. 136 a Rudolf Blažek, č. p. 103 (zahradník). Během dalších dnů několik členů přihlášku odvolalo, a tak v družstvu zůstalo 90 členů.

Budišovské JZD patřilo mezi největší na okrese Třebíč. Družstevníci pracovali na výměře 322,70 ha orné půdy, 43,23 ha luk, 4,26 ha pastvin a 1,80 ha neplodné půdy.

Za rok 1956 obdrželi družstevníci 18 Kčs odměny a přes 10 Kčs v naturáliích. V roce 1958 byla dokončena u nás socializace, všichni zemědělci se stali členy družstva. Pracovali nyní na 715 ha orné půdy za vydatné pomoci strojů a traktorové stanice.

To byly počátky JZD v naší obci.

Doprava a spoje

Na budišovském nádraží vystavěli železniční zaměstnanci garáž pro menší vozy. Garáž je postavena u cesty k nové bytovce, proti lékárně. Plocha na nádraží byla rozšířena o dvě kolejnice na posun vagonů.

Obchod

V tomto roce jsme se dočkali znovu otevření průmyslového zboží U Kazdů, vedoucí obchodu se stala Marie Dvořáková z Pyšela.

Zvýšení cena maloobchodního zboží

Změny maloobchodních cen, od července, se týkaly dětského ošacení, textilu, obuvi, elektřiny, uhlí, plynu a nafty. Zvýšení cen se projevilo nejen u nás, ale také na celém světovém trhu.

Peněžnictví

V místní pobočce státní spořitelny dvakrát týdně mohou občané ukládat, či vyzvednout peníze. Velmi mnoho vkladů si občané vyzvedli kolem Vánoc, kdy zavládla nákupní horečka. Objevovaly se fronty před zlatnickými obchody. Mezi lidmi je dosti peněz, nakupují i to, co nepotřebují, a tím dochází v obchodech ke zbytečnému vykupování zboží.

Hostinec u Kostecků

Velmi známý Hostinec u Kostecků, kde se dříve hrála ochotnická divadla, pořádaly taneční zábavy, byl od 13. července uzavřen. Vedoucí pohostinství Marie Kostecká onemocněla a po jejím uzdravení se provoz pohostinství již neobnovil.



U Kostecků na dvoře

Příprava integrace národních výborů

Během roku se připravovaly podklady pro nové uspořádání národních výborů. K MNV Budišov budou připojeny obce Náravec, Hodov, Kamenná, Rohy a Studnice. V obcích, kde od ledna 1980 nebude MNV, budou zřízeny občanské výbory.

Zlatá svatba

Svatební obřad zlaté svatby manželů Marie a Josefa Kolářových z č. p. 121 se konal 4. června v obřadní síni MNV.

Sousoší sv. Václava

V týdnu od 16. července pracoval restaurátor Vítězslav Martinák z Uherského Hradiště, se svým synem, na opravě podnoží pro sousoší sv. Václava. Dne 30. srpna byla socha přivezena a dána na původní místo.

Český svaz žen

Do kursu šití se přihlásilo 30 žen. Kurs vedla Míla Hajná z Hodova. Ženy pracovaly ve dvou skupinách.

Příprava na spartakiádu

Nácvik na jednotlivá spartakiádní vystoupení v roce 1980 připravují cvičitelé: Eva Stonáčková – cvičení 14 žen, Zdeněk Smrček – mladší žáci, Anděla Hortová – mladší žákyně, Jiří Hort – starší žáci a Pavla Šoukalová – starší žákyně.



Český svaz zahrádkářů

Svaz zahrádkářů ukončil v tomto roce svoji činnost. Po úmrtí předsedy místní organizace Jindřicha Slabého se nikdo neujal vedení.

Budišovská třicítka a padesátka

Letošní Budišovské třicítce počasí nepřálo. Pochod se konal za velmi špatného počasí, padal sníh s deštěm, takže cesty byly neschůdné a blátivé. Na pochod se vydalo pouze 13 turistů, nikdo z nich však nedošel.

Myslivecké sdružení

Ve sdružení je organizováno 81 členů a pečují o výměru 4 800 ha. V okolí našich lesů a polí je během léta stále méně vidět zvěře, zejména bažantů a zajíců. Proto se také nekonají obvyklé podzimní hony na zajíce a bažanty. Myslivci ulovili 89 srnčích.

Výstavba v obci

V tomto roce byly odprodány další pozemky pro rodinnou výstavbu dle územního plánu. Na Padělcích pokračuje na stavbě domu Pavel Železný a nové stavby zahájili Stanislav Toufar a Josef Šabacký. Na Výhoňkách staví Alois Sedlák z Vladislavi, Nikl z Třebíče, František Pospíšil a Lubomír Borůvka.

Nový hřbitov

Byly zahájeny projektové práce na rozšíření stávajícího hřbitova. Hřbitov bude zvětšen o část farní zahrady, kterou MNV odkoupil z církevního majetku.

Nejstarší občané

Mezi nejstarší občany se řadí Josef Macek – Mihoukovice 34, který oslavil 99 roků; pan Polehla měl 93 roky a Marie Tesařová, č. p. 38, roků 90.

Lidová knihovna

V místní lidové knihovně nyní máme 4 568 knih. Knihy jsou přímo zasílány z okresní knihovny i pro obce Nárameč, Vlčatín, Rohy, Kamenná a Valdíkov. Celkový počet čtenářů je 161.

Počasí

Silné mrazy, noční se pohybovaly kolem $-25\text{ }^{\circ}\text{C}$ a přes den $-16\text{ }^{\circ}\text{C}$, způsobily v naší republice značné potíže. Bylo přikročeno k těmto Celostátním opatřením: V nevýrobních oblastech je přesunuta pracovní doba od 8.30 do 16.30 hod a jednosměrné provozy zahajují práci v 7.30 hod. Od 8. do 29. ledna jsou ve všech školách mimořádné zimní prázdniny, úkoly byly domů rozdány žákům.

Vysílání televizních programů bylo omezeno, II. program nevysílal, na I. programu denní vysílání začalo ve 20 hod., v sobotu a neděli v 19 hod.

Úmrtí Ludvíka Svobody

Po těžké nemoci zemřel 20. září blízký člověk našemu kraji, armádní generál Ludvík Svoboda. Zůstane natrvalo v srdcích a paměti nás všech.

1980

Matrika

Na MNV uzavřelo manželství 12 mladých párů. Narodilo se 18 dětí, z toho 10 děvčat a 8 chlapců.

Mezi zemřelými v letošním roce byli i František Havlík, Budišov č. 263 ve věku 69 let. František Havlík byl v letech 1954 – 59 předsedou místního národního výboru a dlouholetým obětavým předsedou místní organizace svazu chovatelů drobného zvířectva.

Karel Novotný, Budišov č. 2, podlehl zranění při vojenském cvičení u Karlových Varů, v době dvouleté základní služby.

Sčítání lidu

V noci z pátku 31. října na sobotu 1. listopadu byly uzavřeny sčítací archy všeho obyvatelstva v naší republice. Sčítání lidu se provádělo pomocí sčítacích archů.

V naší obci jsou všichni občané české národnosti, pouze mezi pracovníky JZD jsou dva národnosti slovenské a jeden polské.

Trvale obydlených domů je 322 a bytů 401. Žije u nás 1 147 osob, z toho 587 žen a 560 mužů.

Vybavení domácnosti – životní úroveň našich občanů:

domácí vodárny	271	televize	297
koupelny	262	barevné televize	12
ústřední topení	178	motocykly	85
chladničky	309	osobní auto	140
automatické pračky	67	garáže	126
ostatní pračky	276		

Zemědělství

Žně

Sklizeň obilovin byla zahájena 18. srpna sklizní ozimé pšenice na pozemku Zálesí. Na polích sklízelo obilí 22 kombajnů E 512. Vypomohly kombajny z JZD Prušánky z okresu Hodonín a JZD Nové Veselí z okresu Žďár nad Sázavou. Odvoz zrn zajišťovalo průměrně 14 nákladních aut. Sklizeň zrn byla ukončena již 5. září výmlatem ovsu.

Současně s výmlatem zrna byla zajišťována sklizeň slámy. Bylo použito jednak tradiční technologie lisování lisem K 443 a dále bylo sklízeno 220 ha novou technologií lisem Heston. Při sklizni slámy vypomáhaly kooperační podniky JZD Kyjov a JZD Prušánky. Celkem bylo sklízeno 5 300 tun slámy.



Dosažené hektarové výnosy

pšenice ozimá	44,3 q/ha
žito	36,7 q/ha
ječmen jarní	37,5 q/ha
oves	44,6 q/ha
luskoviny	18,6 q/ha

Technické plodiny

Pěstování lnu byla věnována mimořádná pozornost. Trhání lnu bylo zahájeno počátkem srpna. Tobolky z prvních 50 ha byly sušeny na sušičce v Okříškách a jsou dobrým krmivem. Ostatní tobolky byly dosušeny přirozenou cestou, vymláčeny a semeno vycištěno a sušeno v Hodově. Od 18. září se len sklízela mechanizačními prostředky, zvláště novou technologií Heston, na výměře 103 ha.

Porosty hořčice a kmínu byly v dobrém stavu. Dosažené výnosy:

kmín	6,4 q/ha
hořčice	9,5 q/ha

len stonek	44,3 q/ha
len semeno	4q/ha

Brambory

Sázení brambor započalo dne 21. dubna. Počasí bylo velmi chladné a vlhké, země neprohřáta. Celé plochy vysázených brambor uhnily, bylo nutné je zaorat. Brambory byly zaorány na ploše 51 ha.

Ostatní brambory, i když byly ošetřeny proti plísni, byly jí napadeny. Brambory se vůbec nehodily k uskladnění, hnijí a černají.

Sklizeň brambor byla zahájena 16. září a ukončena 28. října. Z celkové sklizňové plochy 190 ha byla téměř celá plocha sklizena bramborovým kombajnem. Dosažený výnos 175 q/ha.

Kukuřice

Na ploše 310 ha byla pěstována kukuřice. S jejím výsevem se započalo 3. května a sklízet se začalo 15. září a konec sklizně byl 8. října. Celkem bylo vyrobeno 5 221 tun siláže v čistém stavu. Výnos 272,1 q/ha.

Doprava

Autobusové linky do Třebíče a Velkého Meziříčí zůstávají beze změny. Jízdní řád ČSD byl od měsíce května pozměněn. Byl zrušen vlak odjíždějící v 7 hod., který zejména vyhovoval studující mládeži. Studenti odjíždějí již v 6.14 hod a přes půl hodiny musejí čekat na přípoj ve Studenci. Využívají tedy více autobusu.

Myslivecké sdružení

Myslivecké sdružení má 86 řádných členů a výměr honitby činí 4 155,40 ha. Bylo uloveno 65 ks srnčího, 21 divokých králíků, 111 kachen, 50 holubů a 196 zajíců.

Na úseku tlumení škodné členové ulovili 19 lišek, 4 lesní kuny, 7 tchořů, 2 ondatry, 19 vran, 1 kavku, 8 sojek, 1 psa a 66 koček.

Bylo odchyceno 36 zajíců a odesláno a přijato Interlovem.

Svaz chovatelů

Svaz chovatelů, který byl založen v roce 1964, má nyní 112 členů. Po úmrtí předsedy organizace Františka Havlíka, byl zvolen do funkce předsedy František Klinier.

Vyznamenání

Ke Dni učitelů, 28. března, byla vyznamenána za úspěšnou práci při výchově mladé generace s. Miloslava Pospíšilová, zástupkyně ředitelky ZDŠ. Obdržela, na slavnostní schůzi v Třebíči, uznání a čestný odznak vlády ČSSR.

Výstavba

Dne 23. srpna byly zahájeny terénní práce v místech stavby mateřské školy. Byly vykáceny ovocné stromy na bývalých zahradách Ladislava Pavlíčka a Violy Keprtové.

Oblastní podnik služeb

V Oblastním podniku služeb byla zrušena cementárna pro nedostatek pracovníků. Kamenické práce, ve zhotovování pomníků, vykonávají dva pracovníci.

Ve stolařské dílně pracuje sedm pracovníků. V tomto roce zhotovili nábytek Selské jizby pro majitele chat, dále vyrábějí okna, dveře do novostaveb.

V kadeřnictví a holičství pracovala jedna pracovnice. Po jejím odchodu byla provozovna v posledních dvou měsících roku uzavřena.

Občané z Budišova a okolí jsou velmi spokojeni se zasklívací službou, kterou provádí paní Robotková.

Čtyři topenáři, za vedení Antonína Dvořáka, zavádí ústřední topení do rodinných domů. V tomto roce zde byli zaměstnáni pracovníci až z Volyně a Břeclavi.

Občanům dobře slouží sběrna prádla a prodejna květin a sazenic.

Závod obuvi v Budišově

V pobočce Závodů Gustava Klimenta Borovina v Budišově pracuje kolem 40 žen na obuvi určené pro export.



Stoletý občan

Naše obec se v tomto roce může pochlubit již druhým občanem, který se dožil 100 let. Dne 20. března se tohoto věku dožil v plné svěžesti duševní i tělesné, pan Josef Macek z č. p. 34 (Mihoukovice).

Žije v malém domku se svou neprovdanou dcerou Alžbětou, chodí nakupovat a dokonce i do lesa pro dříví, které vozí domů na malém vozíku.



Zvyky

Z tradičních zvyklostí se doposud zachovaly tyto:

Večer 30. dubna Pálení čarodějnic, vatry hoří na Zrádném kopci, Nožičkovém kopci a Výhoňkách.

V úterý na konci masopustu, před Popeleční středou, chodí „maškarádi“ – převlečení členové SPO z Mihoukovic do různých kostýmů.

Z Kroniky městečka Budišova vypsál

*Karel Pavlíček
Foto Ladislav Vrba*

Příloha Budišovského zpravodaje č. 4/2017 www.mestysbudisov.cz/udalosti/budisovsky-zpravodaj
Samostatně neprodejné

Vydává: Úřad městyse Budišov, IČO 00289159, tel. 568 875 110, e-mail: obec@mestysbudisov

Redakce: Karel Pavlíček (e-mail karel_pavlicek@volny.cz, tel. 568 875 212),

Mgr. Jiří Horák.

Vyšlo v Budišově dne 20. 12. 2017

Technická realizace: Ing. Ladislav Dokulil

Tisk Tiskárna Charvát, Velké Meziříčí